

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету

29 серпня 2025 року,

Протокол № 1

Ректор, голова вченої ради університету, доктор
юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

29 серпня 2025 року

М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ЛІТЕРАТУРА НІМЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇН»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
за спеціальністю В11 Філологія,
спеціалізація В11.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

м. Хмельницький
2025

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри мовознавства, кандидатка педагогічних наук, доцентка
26 серпня 2025 року

_____ Ірина КУСТОВСЬКА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри мовознавства
26 серпня 2025 року, протокол № 1.

Завідувачка кафедри, докторка педагогічних наук, професорка
26 серпня 2025 року

_____ Ольга НАГОРНА

Деканеса факультету управління та економіки, кандидатка економічних наук, доцентка
26 серпня 2025 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
27 серпня 2025 року, протокол № 1

Перша проректорка, голова методичної ради університету, кандидатка наук з державного управління, доцентка
27 серпня 2025 року

_____ Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 3
2. Заплановані результати навчання	– 4
3. Програма навчальної дисципліни	– 6
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 10
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 10
4.2. Аудиторні заняття	– 12
4.3. Самостійна робота студентів	– 12
5. Методи навчання та контролю	– 12
6. Схема нарахування балів	– 13
7. Рекомендовані джерела	– 13
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 15

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
2. Код і назва спеціальності	– В11 Філологія
3. Назва спеціалізації	– В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно) перша – англійська
4. Назва дисципліни	– Література німецькомовних країн
5. Тип дисципліни	– обов'язкова
6. Код дисципліни	– ОК 16
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– Бакалавр
9. Курс / рік навчання	– Перший
10. Семестр	– 2
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 120 (4)
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	–
% від загального обсягу	– 50 % (60 год)
лекційні заняття (годин)	–
% від обсягу аудиторних годин	– не передбачена
практичні заняття (годин)	–
% від обсягу аудиторних годин	– 50 % (60 год)
самостійна робота (годин)	–
% від загального обсягу	– 50 % (60 год)
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 4
самостійної роботи	– 4
3) заочна форма навчання:	не передбачена
аудиторні заняття (годин)	– –
% від загального обсягу	– –
лекційні заняття (годин)	– –
% від обсягу аудиторних годин	– –
семінарські заняття (годин)	– –
% від обсягу аудиторних годин	– –
самостійна робота (годин)	– –

% від загального обсягу тижневих годин:	– –
аудиторних занять	– –
самостійної роботи	– –
12. Форма семестрового контролю	– Екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– Література англomовних країн, Інформаційні системи та технології, Основи наукових досліджень та академічна доброчесність
2) супутні дисципліни	– Практичний курс другої іноземної мови, Історія української культурності та державності
3) наступні дисципліни	– Лінгвокраїнознавство німецькомовних країн,
14. Мова вивчення дисципліни	– Українська, німецька

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Спеціальні (фахові) компетентності:</p> <p>ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератур, що вивчаються, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.</p> <p>ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).</p> <p>ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПР 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.</p> <p>ПР 13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).</p> <p>ПР 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.</p>

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:

1. Знання

(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)

1.1)	знати основні етапи розвитку літературного процесу німецькомовних країн в контексті світового літературного процесу;
1.2)	знати основні факти, поняття, реалії, чинники та тенденції розвитку літератури Німеччини, Австрії, Швейцарії, Ліхтенштейну та Люксембургу;
1.3)	відтворювати основну специфіку естетичних систем на кожному з цих етапів;
1.4)	глибоко аналізувати творчість найвідоміших письменників кожного з окреслених періодів;
1.5)	пояснювати теоретичні основи формування літературних жанрів та еволюції художньої форми;
1.6)	знати основний зміст й сюжетні лінії класичних творів літератури Німеччини, Австрії, Швейцарії, Ліхтенштейну та Люксембургу.
2. Розуміння	
<i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1)	розуміти німецькомовну художню літературу як культурну та мовну цілісність, мистецтво слова;
2.2)	усвідомлювати національну своєрідність літературного процесу;
2.3)	аналізувати та інтерпретувати твори німецькомовних письменників;
2.4)	визначати жанрово - стилістичні особливості творів та суттєві ознаки їх перекладів українською мовою, висловлювати судження щодо зв'язків української та німецькомовних літератур;
2.5)	організовувати процес свого навчання й самоосвіти;
2.7)	з'ясовувати основні завдання філолога-літератора;
2.8)	описувати особливості вищої освіти в Україні в цілому та навчання в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова зокрема.
3. Застосування знань	
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>	
3.1)	вирізняти основні методологічні підходи до змісту та характеру цінностей художніх творів того чи іншого періоду;
3.2)	користуватися категоріальним апаратом кожного з періодів;
3.3)	орієнтуватися в основних філософських концепціях світового літературного процесу в цілому на кожному етапі його розвитку та його особливостях в німецькомовних країнах;
3.4)	усвідомлювати світобачення і світорозуміння кожної епохи;
3.5)	розрізняти різні жанри художньої творчості та види мистецтва;
3.6)	володіти творчим підходом до аналізу творів художньої літератури в контексті кожної доби;
3.7)	використовувати словники різних типів і видів;
3.8)	користуватися електронними літературознавчими словниками.
4. Аналіз	
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>	
4.1)	визначати роль та мати уявлення про німецькомовну літературу як комплексну науку;
4.2)	фахово формувати й аргументувати власні теоретичні і практичні судження, професійні позиції;

4.3) формувати судження про значення і наслідки своєї професійної діяльності з урахуванням соціальних, професійних і етичних позицій;
4.4) ілюструвати здобуті теоретичні знання літературними прикладами та цитатами з опрацьованих художніх творів.
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) мати лінгвістичне розуміння природи та закономірностей функціонування німецькомовної літератури;
5.2) аналізувати літературознавчі терміни, визначати їхню взаємодію та характеризувати літературні явища і процеси, що їх зумовлюють;
5.3) збирати фактичний матеріал із запропонованої теми (основні поняття, теорії та концепції), уміти застосовувати його у професійній діяльності.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати стан літературознавчої критики про німецькомовну літературу у нашій країні та за кордоном;
6.2) оцінювати основні моделі літературних процесів Німеччини, Австрії, Швейцарії, Ліхтенштейну та Люксембургу;
6.3) оцінювати основні літературознавчі концепти.
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатомірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) використовувати сучасні вебтехнології і мультимедійні засоби у формі онлайн-дискусій, онлайн-презентацій;
7.2) створювати науково-дослідні проекти на запропоновані теми;
7.3) брати участь у розробці групових літературознавчих проєктів;
7.4) створювати буктрейлери.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Література Німеччини.

Тема 1. Становлення та розвиток німецької літератури від дохристиянської доби до Середньовіччя.

Загальні відомості про літературу Німеччини. Історичні та культурні передумови зародження літератури у германців. Дохристиянські пам'ятки німецької літератури (Мерзебурзькі заклинання, Пісня про Хільдебранта). Література духівництва (750-1170). Придворно-лицарська література (1170-1250): (Гартман фон Ауе Бідний Генріх, Вольфрам фон Ешенбах Парціваль, Готфрід Страсбурзький Трістан та Ізольда). Героїчний епос (Пісня про Нібелунгів, Пісня про Кудрун). Міннезанг та придворний віршований роман (Вальтер фон дер Фогельвайде, Генріх фон Вельдеке). Література пізнього середньовіччя (1250-1500): бюргерська література, містерія та карнавальна комедія, народні книги та народна пісня.

Тема 2. Характерні риси Ренесансу, Гуманізму та Реформації в літературі Німеччини.

Німецька література та культура в XVI столітті (епоха Відродження, Гуманізму та Реформації): історичні та культурні передумови. Доба Відродження в Німеччині. Німецька література часів Гуманізму (1400-1550). Діяльність Еразмуса Роттердамського (Хвала дурості). Себастьян Брант (Корабель дурнів). Томас Мурнер (Присяга дурнів). Література Реформації: значення діяльності Мартіна Лютера (95 тез, переклад Біблії). Шванки (Тіль Ойленшпігель, Мешканці Шильди). Ганс Сакс Країна Шлараффен).

Тема 3. Німецька література часів Бароко, Просвітництва, Рококо.

Тридцятирічна війна (1618 - 1648) та її наслідки. Німецька література та культура часів Бароко (1600-1700): лірика (Мартін Опітц Книга про німецьку поезію), драма (Андреас Гріфіус та ієзуїтська драма). Розвиток роману у творчості Ганса Якоба Крістофеля фон Грімельсгаузена, його шахрайські романи Пригоди Сімпліція Сімпліссімуса та ін. Семирічна війна (1756 - 1763) та її вплив на Добу Просвітництва в німецькій культурі та літературі XVIII століття. Життя і творчість Готгольда Ефраїма Лессінга (драми: Міс Сара Сампсон, Мінна фон Барнгельм, Емілія Галотті, Натан Мудрий та ін.; критичні та теоретичні твори: Листи стосовно новітньої літератури, Лаокоон, або про межі живопису та поезії). Головні риси та представники стилю Рококо в німецькій літературі. Просвітницька течія „Буря і натиск” (середина XVIII століття).

Тема 4. Німецька література періоду Класицизму.

Доба Класицизму (1775 - 1810): історичні та культурні передумови. Класична література: поняття „класицизм” та „класика” (Йоганн Йоахім Вінкельманн, Іммануель Кант). Йоганн Вольфганг Гете (1749 - 1832): життя і творчість. Гете як представник літературного напрямку „Буря і натиск”. Смерть Шіллера. Останній роман (Літа мандрів Вільгельма Майстера), ліричні твори. Драма Фауст – найважливіший твір літературної спадщини Й.В.Гете. Йоганн Крістоф Фрідріх Шіллер як видатний німецький поет, драматург доби Просвітництва і Класицизму. Демократизм і гуманістичний характер п'єс Шіллера Розбійники, Підступність і кохання та ін.; втілення ідей „веймарського класицизму” в творах Дон Карлос, трилогії Валленштейн, Марія Стюарт, Вільгельм Тель та ін. Балади Шіллера (Рукавичка).

Тема 5. Зародження романтизму в Німеччині.

Доба Романтизму в німецькій літературі (приблизно 1795 - 1830): історичні та культурні передумови виникнення (Французька буржуазна революція (1789 - 1794) та її наслідки: терор, ненависть та розчарування; зростання влади Наполеона й активізація національних сил в Німеччині. Розвиток філософії та естетики (Іммануїл Кант, Георг Вільгельм Фрідріх Гегель) та ін. Період раннього Романтизму в Німеччині (1795 - 1805) - Йенська школа. Діяльність Августа Вільгельма та Фрідріха Шлегелів, Йоганна Готліба Фіхте, Людвіга Тіка, Новаліса (Фрідріха фон Гарденберга) та ін. Гейдельберзький період німецького Романтизму (1805 - 1830). Звернення поетів-романтиків до усної народної творчості. Життя та творчість братів Грімм. Народна основа казок братів Грімм (збірка «Дитячі та сімейні казки»). Праці братів Грімм в галузі мовознавства (Гріммів закон). Реальність і фантазмагорія в творах Ернста Теодора Амадея Гоффманна Золотий горщик, Малюк Цахес на прізвисько Циннобер, Життєві погляди kota Мура та багатьох інших.

Тема 6. Німецький Романтизм та передумови розвитку реалізму.

Доба Бідермейер в німецькій літературі (Фердінанд Раймонд, Йоганн Нестрой, Йєреміас Готтгельф, Аннетте фон Дросте-Хюльзгофф, Едуард Мьоріке та ін.). Представники та діяльність групи „Молода Німеччина” (Карл Гутцков, Людольф Вінбарг, Теодор Мундт та ін.). Творчість Генріха Гейне як романтика (збірки Вірші, Книга пісень). Політична спрямованість та сатира в творах Гейне як члена групи „Молода Німеччина” (Сілезькі ткачі, Корабель рабів, Гренадери, Атта Троль, Німеччина. Зимова казка та інших віршах і баладах; у епічній сповіді Дорожні картини). Німецька література у другій половині XIX століття. Історичні передумови. Літературні напрямки та їх представники: політичний реалізм (Фрідріх Геббель, Конрад Фердінанд Мейер, Фрідріх Ніцше, Готтфрід Келлер, Теодор Шторм, Вільгельм Раабе, Теодор Фонтане). Натуралізм (Герхард Гауптманн п'єса Перед сходом сонця). Імпресіонізм та його представники Франк Ведекінд).

Тема 7. Період символізму та експресіонізму в німецькій літературі.

Культура та література: основні тенденції та напрямки в німецькій літературі XX століття (символізм, експресіонізм, реалізм тощо). Вплив європейської літератури на літературу Німеччини: культурні традиції та новаторство в творчості німецьких письменників. Головні теми літературних творів. Творчість Штефана Георге, Хуго фон Гофманшталя, Райнера Марія Рільке, Крістіана Моргенштерна, Рікарди Гух та інших представників німецького символізму в літературі. Експресіонізм у ліриці (Георг Тракл, Георг Хейм та ін.), у драмі (Франк Ведекінд, Ернст Барлах та

ін.) та епічних творах (Альфред Дьоблін, Ганс Генні Янн). Франц Кафка – німецькомовний письменник-експресіоніст з Праги. Сюрреалізм та реалізм, фантастичні елементи в творах Кафки. Німецька література постекспресіоністського періоду. Томас Манн – письменник-реаліст, засновник інтелектуального роману. Викриття буржуазного суспільства, відстоювання ідей гуманізму та прогресу в романах і новелах Т. Манна (романи Будденброки, Чарівна гора, Лотта у Веймарі). Активна антифашистська позиція в історичному романі-діалогії про короля Генріха IV. Ганс Фалада – автор критично-реалістичних романів (Маленька людино, що ж далі?, Вовк серед вовків). Викриття жорстокості та злочинності фашизму в романі Кожний помирає на самоті. Ліон Фейхтвангер – письменник-гуманіст (романи Потворна герцогиня, Єврей Зюсс)

Тема 8. Література Німеччини від експресіонізму до сучасності.

Бертольт Брехт – видатний драматург, поет, режисер, прозаїк, засновник „епічного” театру (п'єси Тригрошова опера, Матінка Кураж та її діти, Життя Галілея та ін., збірка віршів Домашній псалтир). Герман Гессе – шлях від романтика до філософа: розкриття природи людини та одвічний пошук сенсу життя (романи: Петер Каменцінд, Кнульп, Деміан, Степовий вовк, Гра в бісер). Лауреат Нобелівської премії у 1946р. Еріх Марія Ремарк (Крамер) – письменник-гуманіст (На західному фронті без змін, Три товариші, Люби ближнього свого, Триумфальна арка, Час жити і час умирати, Чорний обеліск, Ніч у Лісабоні). Генріх Бьолль – автор романів (Де ти був, Адаме?, І не сказав ні слова, Дім без господаря, Більярд о пів на десяту), серйозних та веселих оповідань, коротких історій (Поїзд приходив вчасно, Подорожній, коли ти прийдеш у Спа..., Мовчання доктора Мурке). Найзнаменитіший роман, написаний німецькою мовою, перекладений більш ніж 40 мовами Парфуми (1985) Патріка Зюскінда. Особливості драматургії ФРН у 50-90 рр. ХХ ст.

Змістовий модуль 2. Австрійська література.

Тема 1. Становлення австрійської літератури.

Неоднозначність та спірність поняття «австрійська література». Формування австрійської літератури. Чинники впливу. Раннє Середньовіччя (близько 750 - 1150). Високе і пізнє Середньовіччя (1170-1500). Нейдгарт фон Роєнталь – творець жанру так званої сільської придворної поезії. Янс дер Енікель - віденський патрицій, поет і літописець. Вернер Садівник – австрійський поет, байкар 13 ст. Фрейданк – автор збірки дидактичних шпруків. Гейнріх фон демТюрлін - автор автор епосу DiuCrône («Корона», близько 1230 року). Ульріх фон Ліхтенштейн – середньовічний поет, мінезингер і політик. Освальд фон Волькенштейн – творець автобіографічної поезії.

Тема 2. Література Австрії періоду гуманізму та Реформації.

Класичний гуманізм як європейський інтелектуальний рух. Представники гуманізму в Тіролі – Елеонора Шотландська та Микола Кузанський. ЙоганнесФуксмаген та Флоріан Вальдауф - засновники у Відні HallerStubengesellschaft — найдавнішого тирольського культурницького товариства. Визначний літератор Енеа Сільвіо Пікколоміні (згодом папа Пій II). Професор риторики та поезики Конрад Цельтіс. Драматург Вольфганг Шмельцль. Поети Бенедикт Хелідоніус та Крістоф фон Шалленберг. Витоки Реформації в Австрії. Діяльність німецького теолога, поета і композитора Йоахіма Магдебурга у Відні. Контрреформаторські жанри: життя святих, збірки легенд, релігійні єзуїтські драми і так звана напучувальна література (нім. Exempelliteratur). Якоб Гретсер і Конрад Феттер у розвитку контрреформаторської літератури.

Тема 3. Барокова та просвітницька австрійська література.

Сонети та епіграми, новий жанр — принагідні вірші. Бароковий епос: лицарські та шахрайські романи Йоганна Беера. Розвиток театру: релігійні та світські форми драми. Автори комічних («гансвурстівських») п'єс: Йозеф Антон Страніцкі, Готтфрід Прєгаузер, Йоахім Перінет і Йозеф Фелікс фон Курц. Втілення ідей Просвітництва за часів правління Марії Терезії. Сатира - один із найпоширеніших літературних жанрів. Австрійські сатирики — Йозеф Ріхтер (1749—1813) та Йоганн Пецль (1756—1823). Популярні сатиричні твори Пауля Вайдмана (1744—1810) «Фабрикант», «Війна попів» і «Битви черниць». Філіпп Гафнер- автор гумористичних віршів «Всі військові вірші», «Жартівливі і серйозні пісні» і п'єс «Мегера, жажлива відьма», «Бюргерка», «Новий бурлеск». Осередок діяльності просвітників - альманах Wienerischer Musen-Almanach

(«Віденський альманах муз»). Алоїз Блюмауер як редактор видання. Йоганн Баптист фон Альксінгер - автор лицарських епосів «Доолін фон Майнц» (1787) і «Бліомберіс» (1791).

Тема 4. Австрійська література 19 століття.

Представник романтизму: Йозеф Крістіан Цедліц як автор циклу канцон «Смертельні вінки», казки «Лісова панна» та балади «Нічний огляд війська». Йоганн Непомук Фогль – поет-романтик. Напрямок бідермаєр як міщанська романтична література: поезії Ніколауса Ленау, роман «Бабине літо» Адальберта Штіфтера. Бідермаєрівська драматургія у Віденському публічному театрі. Австрійський класицизм на чолі з Францом Грільпарцером. Вплив революції 1848-1849 років на розвиток літератури. Реалізм в австрійській літературі: Марія фон Ебнер-Ешенбах, Фердинанд фон Заар. Сільські мотиви у творчості Людвіга Анценгрубера. Народна поезія, писана діалектом Пертера Розегера.

Тема 5. Австрійська література на межі 19-20 століть.

Вплив соціально – політичної обстановки на межі 19-20 століть на розвиток австрійської літератури. Віденський модернізм та заснування журналу «Сучасна поезія» як витоки розквіту австрійської літератури та її визнання на міжнародному рівні. Германн Бар як «організатор австрійської літератури». Літературне угруповання «Молодий Відень». Поет – символіст Гуго Гофмансталь. Райнер Марія Рільке та його поезія в стилі модернізму. Культурний вплив фейлетонів у Відні. Розвиток австрійського кабаре на сценах театрів. Письменники – експресіоністи: Франц Верфель, Альберт Еренштайн, Георг Тракль, Франц Теодор Чокор.

Тема 6. Відображення воєнного та повоєнного періоду в літературному процесі (перша половина 20 ст.).

Вплив першої світової війни на літературну діяльність. Тематика краху монархії та пошуку нової ідентичності. Поява соціально-критичних та політичних творів, зокрема роману Франца Верфеля «Сорок днів Муса-Дага». Особливості літературної діяльності австрійських письменників міжвоєнних років: Йозеф Рот, Роберт Музіль, Еден фон Хорват, Германн Брох, Еліас Канетті, Альберт Драха, Ернст Вайс. Психологізм новел та романів Стефана Цвейга. Період нацизму і напрямок «література крові землі» або «блюбо-літератури», представники якого Ріхард Біллінгер, Йозеф Георг Оберкофлер, Мирко Єлушич, Роберт Гольбаум. Внутрішня еміграція письменників у період другої світової війни. Творчість кабареїстів. Міграція політично інакодумних письменників та літературна діяльність за кордоном (публікація Товариством Теодора Крамера у 2007 «Якою мовою ви сните?» — антології австрійської поезії, створеної у вимушеній еміграції).

Тема 7. Від 50-х років 20 століття до сучасності.

Особливості повоєнного періоду. Переформатування культурного середовища Австрії. Літературно-мистецьке угруповання «Артклуб» та його ідейний провідник Альберт Паріс Гютерсло. Авангардне угруповання австрійських поетів і прозаїків «Віденська група» як відгалуження «Артклубу». Клуб «Екзиль»: введення в творчість політичної проблематики, експерименти з мовою, написання фігурних віршів, гра слів, використання баварського та віденського діалектів. Нобелівські лауреати Ельфріде Єлінек і Петер Гандке: відмова від великої літери у творах, як відбиток участі в клубі «Екзиль». Розквіт австрійської літератури: 1960-1970-ті роки (Петер Гандке, Інгеборг Бахманн, Томас Бернгард). Мистецько-музично-літературне об'єднання «Форум Штадтпарк». «Грацька група» — спілка австрійських письменників. Товариство інтересів письменниць і письменників. Томас Бернгард (1931—1989) автор скандальної п'єси «Площа героїв». Роман Крістофа Рансмайера «Хвороба Кітахари» як опис складного гіпотетичного світу. Вольф Гаас автор серії кримінальних романів.

Змістовий модуль 3. Література Швейцарії.

Тема 1. Німецькомовна література в Швейцарії.

Різномовні кантони Швейцарії. Вплив геополітики держави на розвиток літератури. Витоки німецькомовної літератури в швейцарських монастирях. Егідіус Чуді та його «Швейцарська хроніка» (16 ст.). Поети Альбрехт фон Галлер, Йоганн Якоб Бодмер, Йоганн Якоб Брайтінгер. Романи 18 століття «Лінгард та Гертруд» Йоганна Генріха Песталоцці. «Ідилії» Саломона Геснера.

Класики реалізму 19 ст. Єремія Готтхельф, Готфريد Келлер та Конрад Фердинанд Маєр. Йоганна Шпірі – дитяча письменниця, авторка класичної книги світової дитячої літератури про Гайді. Художній рух дадаїстів (Гюго Валь та Трістан Цара). 1919 р. письменник Карл Шпіттелер - лауреат Нобелівської премії з літератури. 1946 р. Герман Гесе, народжений в Німеччині, але громадянин Швейцарії лауреат Нобелівської премії з літератури. Класик німецькомовного модернізму Роберт Вальзер. Найвідоміші швейцарські автори після Другої світової війни Макс Фріш та Фрідріх Дюрренматт. Сучасні німецькомовні швейцарські автори: Мартін Зутер, Урс Відмер. Література на швейцарському діалекті німецької мови: 1970-ті роки популярні пісні барда Мані Маттера.

Тема 2. Французькомовна література в Швейцарії.

Автономність з 16 століття літератури французькомовної Швейцарії. Важливість творчості Жан-Жак Руссо у 18 столітті. Женевський франко-швейцарський філософ-просвітник, письменник та композитор Жан-Жак Руссо. Поети другої половини 20 століття: П'єр-Луї Матте, Едмонд-Анрі Крісінель, Гюстав Ру. Відомий письменник Блез Сандрар. Прозаїк Шарль Рамю, зображений на швейцарській банкноті у 200 франків. Жак Шесе - лауреат Гонкурівської премії 1973 року за роман "Велетень-людоджер"

Тема 3. Італомовна та ретороманська література в Швейцарії.

Перекладацька діяльність 18 ст. у двох італомовних швейцарських кантонах — Тічино та Граубюнден, приєднаних до конфедерації офіційно у 1803 році. Найвідоміший літераторо початку 20 ст. поет і прозаїк Франческо Кієза. Творчість авторів Гуїдо Калгарі, Феліче Менгіні, П'єро Б'янконі. Діяльність італійського літературного гуртка під час Другої світової війни в Лугано під керівництвом італійця Джована Баттісти Анджолетті. Визнані в Італії поети Грицько Машоні, Джорджіо Ореллі та Альберто Нессі. Відомі сучасні романісти Джованні Ореллі та авангардистка Аліса Череза, яка проживає в Італії. Перший літературний текст ретороманською мовою «La Chanzun da la guerra dalg Chiasté d'Müs» (Пісня війни в Мюсі) 1527 р. Йоганна Траверса. Ретороманське відродження (єднання ретороманської нації та спільної єдиної мови) як реакція на італійський іредентизм. Сучасні автори Лео Туор та Арно Каменіш.

Змістовий модуль 4. Література Люксембургу та Ліхтенштейну

Тема 1-2. Література Люксембургу як частина національної культури країни. Своєрідність літератури Ліхтенштейну.

Орієнтація люксембурзької літератури на жителів Люксембургу. Один з небагатьох пам'яток середньовічної люксембурзької літератури — так званий манускрипт Марієнтальський кодекс. 1829 р. - публікація книги люксембурзькою мовою: «Один крок вгору на люксембурзькому Парнасі» Антуана Меєра. Класик люксембурзької драматургії Едмон де ла Фонтен (1823—1891), більш відомий під псевдонімом Дікс. Поет Мішель Ленц (1820—1893) написав гімн Люксембургу «Наша Вітчизна», який послугував поширенню люксембурзької мови. Мішель Роданж (1827—1876) – автор сатиричного роману «Renert odder de Fuuss am Frack an a Maansgréisst», заснованого на французьких і німецьких казках про Ренара-лиса. Фелікс Ті (1830—1855) - автор першого люксембурзького роману французькою «Марк Брюно: портрет художника». Вплив Батті Вебера (1860—1940) - журналіст, драматурга, письменника на розвиток культури Люксембургу. Відомий люксембурзький письменник, літературознавець першої половини ХХ століття — Ніколаус, або Нік, Велтер (1871—1951), який писав вірші і драму німецькою мовою. Аніза Кольц (нар. 1928) – лауреат французької Премії Гійома Аполлінера. Жан Портант[ru] (нар. 1950) — франкомовний поет, перекладач, відомий не лише в Люксембурзі, але й в інших франкомовних країнах. Жан Крієр (1949—2013) — знаменитий поет, який пише німецькою, нагороджений декількома люксембурзькими і німецькими преміями. Жозі Браун (1939—2012) — прозаїк, драматург, поет, зокрема відомий своїм внеском у розвиток детективного жанру. Своєрідність літератури Ліхтенштейну.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма						Заочна форма навчання					
		усього	у тому числі					усь го	у тому числі				
			л	п/с	Лаб	інд	с.р.		Л	п/с	лаб.	Інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Становлення та розвиток німецької літератури від дохристиянської доби до Середньовіччя.	8	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
2	Характерні риси Ренесансу, Гуманізму та Реформації в літературі Німеччини.	8	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
3	Німецька література часів Бароко, Просвітництва, Рококо.	8	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
4	Німецька література періоду Класицизму	8	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
5	Доба Романтизму у Німеччині.	4	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
6	Німецький Романтизм та передумови розвитку реалізму.	8	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
7	Період символізму та експресіонізму в німецькій літературі	8	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
8	Література Німеччини від експресіонізму до сучасності.	4	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
9	Становлення австрійської літератури.	4	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
10	Література Австрії періоду гуманізму та Реформації.	8	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
11	Барокова та просвітницька австрійська література.	4	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
12	Австрійська література 19 століття.	4	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
13	Австрійська література на межі 19-20 століть.	4	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
14	Відображення воєнного та повоєнного періоду в літературному процесі (перша половина 20 ст.).	4	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
15	Від 50-х років 20 століття до сучасності.	8	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-

16	Німецькомовна література в Швейцарії.	8	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
17	Франкомовна література в Швейцарії.	4	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
18	Італомовна та ретороманська література в Швейцарії.	8	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
19	Література Люксембургу як частина національної культури країни. Своєрідність літератури Ліхтенштейну.	8	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
	Усього годин	120	-	60	-	-	60	-	-	-	-	-	-

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни, а також деталізується вказівками викладача.

4.3.3. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються кількістю балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час семінарських занять впроваджуються такі методи навчання:

- 1) робота в малих групах;
- 2) ситуативне моделювання;
- 3) аналіз науково-популярної літератури;
- 4) літературознавчий аналіз художніх текстів оригіналу та перекладу.

Поточний контроль якості знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу;

2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;

4) захист підготовленого звіту про виконання ІНДЗ;

5) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час семінарських занять, самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань та підсумкового контролю визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII століття: навч. Посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 292 с.
2. Давиденко Г.Й. Історія західноєвропейської літератури раннього і зрілого Середньовіччя : навч. посібник. Суми : ВДТ «Університетська книга», 2006. 261 с.
3. Давиденко Г.Й., Акуленко В.Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 248 с.
4. Давиденко Г.Й., Стрельчук Г.М., Гречаник Н.І. Історія зарубіжної літератури XX століття. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 504 с.
5. Давиденко Г.Й., Чайка О.М. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX століття : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2014. 400 с.
6. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2005.
7. Запововський М.В. Література німецькомовних країн: курс лекцій. Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці. 2023. 148 с.
8. Історія зарубіжної літератури XX століття : підруч. для студ. гуманітар. ф-тів вищ. навч. закл. Харків : Вид-во НУА, 2016. 264 с.
9. Кустовська І. М., Янковець О. В. Зарубіжна література: курс лекцій. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2023. 116 с.
10. Кустовська І. М. Теорія вітчизняного та світового літературознавства: курс лекцій. Електр. навч. вид. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2023. 158 с.

11. Кретьова О. І. Література німецькомовних країн: методичний посібник. Черкаси: видавець Вовчок О. Ю., 2024. 33 с.
12. Мізін К.І. Історія німецької літератури: від початків до сьогодення: навч. пос. Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. 336 с.
13. Фіськова С. Історія німецької літератури. Періоди, напрямки розвитку, ідеї, постаті: Навчально-методичний посібник. Львів: ПАІС, 2003. 340 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Кустовська І.М., Янковець О.В. Вивчення сучасного світового літературного процесу в контексті національної самобутності. Наука і техніка сьогодні. Серія: Педагогіка. № 11 (11) 2022. С. 150 – 159.
2. Кустовська І., Варгата Д., Продан О. Специфіка німецького романтизму у збірці віршів Генріха Гейне «Книга пісень» / Лінгвістичне забезпечення сектору безпеки й оборони: тези І Всеукраїнської науково – практичної конференції для здобувачів вищої освіти (Хмельницький, 25 листопада 2021 року). Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2021. С. 136-139
3. Кустовська І.М. Особливості викладання літературознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах // Матеріали II Міжнародної науково – теоретичної конференції «Науковий форум: теорія і практика наукових досліджень», м. Валенсія, Іспанія (16 вересня 2022) . Валенсія, 2022. С. 85 -87.
4. Кустовська І.М. Формування програмних компетентностей у студентів під час вивчення літературознавчих дисциплін / Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану: тези Міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 24 листопада 2022 року). Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2022. С. 1310 – 1311
5. Кустовська І., Регульська Ю. Реальні історичні особистості як прототипи Фауста Й.В.Гете. / Збірник тез доповідей II Міжнародної науково – практичної конференції «Актуальні проблеми сучасної філології, перекладознавства та лінгвістичного забезпечення сектору безпеки й оборони» для науковців, дослідників, викладачів і здобувачів вищої освіти (Хмельницький, 22 грудня 2023 року). Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2023. С.94-97.
6. Кустовська І. М. Стилiстичнi особливостi поезiй Г. Гейне. Збiрник тез ХХІХ щорiчної звітної наукової конференції науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів «Управлінські та правові засади забезпечення розвитку України як європейської держави». (м. Хмельницький, 27 березня 2025 року). Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2025. С. 179-180.
7. Моклиця М. Основи літературознавства: посібник для студентів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. 192 с.
8. Наливайко Д. С. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму: підручник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2001. 416 с.
9. Ніколенко О. М. Бароко, класицизм, просвітництво. Література ХVІІ — ХVІІІ століть: посібник для вчителя. Харків : «Ранок», 2003. 224с.
10. Ніколенко О. М. Зарубіжна література ХІХ ст. Київ : Видавничий центр «Академія», 1999. 360 с.
11. Ніколенко О. М. Романтизм у поезії. Г. Гейне, Дж. Г. Байрон, А. Міцкевич, Г. Лонгфелло: посібник для вчителя. Харків : «Ранок», 2003. 176 с.
12. Підлісна В. Г. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження: навч. посібник. Київ, 1994. 406 с.
13. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст.: іст.- естет. нарис. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. С. 120-136 с.

14. Шульце Г. Історія Німеччини. Київ: Видавництво «Наука», 2010. 265с.
15. Хмельковская С.В. Історія німецької літератури. Основи. Стили. Постаті. Херсон: ХДУ, 2015. 242 с.
16. Jackson, David A. Theodor Storm: Dichter und demokratischer Humanist; eine Biographie. Husumer Beiträge zur Storm-Forschung; Bd.2. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 2001. 363 S.
17. Meid V. Die deutsche Literatur im Zeitalter des Barock vom Späthumanismus zur Frühaufklärung. München: Verlag C.H.Beck, 2009. 995 S.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Бібліотека світової літератури URL: <https://www.ukrlib.com.ua/>
2. URL: <https://e-bookua.org.ua/>
3. Відкрита книга URL: <https://sites.google.com/site/openbookclassic/svitova-literatura>
4. Всеосвіта URL: <https://vseosvita.ua/library/internet-resursi-pro-hudoznu-literaturu-542670.html>
5. Гете – інститут URL: <https://www.goethe.de/ins/ua/uk/kul/lit.html>
6. Онлайн - бібліотеки, де можна безкоштовно завантажити або почитати книги українською URL: <https://ye.ua/syvspilstvo/48190-Onlayn-biblioteki-de-mozhna-bezkoshtovno-zavantazhiti-abo-pochitati-knigi-ukrayinskoyi.html>
7. Deutsche Literatur, Autoren und literarische Epochen. URL: <http://www.xlibris.de/>
8. Literaturhandbuch. URL: <https://literaturhandbuch.de>
9. Deutsche Literaturgeschichte & Literaturepochen. Homepage für Deutsche Literaturgeschichte, Methodentraining, Arbeitstechniken und um das Lernen zu lernen. URL: <https://www.pohlw.de/literatur/epochen/deutsche-literaturgeschichte>